«شرق» گزارش می‌دهد؛

درد مضاعف معلولانِ بی‌مسئول

وقتی مسئولان درد معلولان را نمی‌بینند

سمیه جاهدعطائیان

جوان نابینایی همراه با عصایش در یکی از قطارهای مترو دست‌فروشی می‌کند. زن مبتلا به سل و ناشنوایی نامه و مدارک یک بیمارستان را به دست دارد و در یکی از ایستگاه‌های مترو با زبان اشاره و نشان‌دادن مدارکش، طلب پول و کمک دارد. زنی که روی ویلچر نشسته زباله‌گردی می‌کند یا در جست‌وجوی مقادیری میوه، کنار یکی از مخازن زباله در حوالی یک مغازه میوه‌فروشی به‌سختی مخزن زباله را به سمت خودش می‌کشاند... این تصاویر در چند سال گذشته کمتر به چشم می‌خورد اما این تصاویر واقعی و زنده از افراد دارای معلولیتی که این روزها به‌سختی امرار معاش کرده، سفره‌هایشان کوچک‌تر شده و امیدی به آینده و بهبود شرایط ندارند رو به افزایش و درحال عادی‌شدن برای رهگذران و عموم مردم است.

اواخر سال گذشته زمزمه‌هایی از اخبار بد در حوزه افراد دارای معلولیت به گوش رسید تا اینکه حضور تعداد زیادی از این افراد مثل معلولان ضایع نخاعی، ناشنوایان، نابینایان، معلولان جسمی- حرکتی، بیماران دیستروفی و... در بسیاری از تجمعات مسالمت‌آمیز مقابل مجلس، سازمان برنامه‌وبودجه، حکایت از وقوع اتفاقاتی تلخ در حوزه معلولیت داشت. نگرانی‌ها آن‌قدر گسترده بود که حتی کار به گل‌گرفتن درهای سازمان برنامه‌وبودجه از سوی افراد دارای معلولیت رسید اما باز هم توفیقی در حوزه مطالبات به حق معلولان حاصل نشد و سال جدید آنها با چالش‌های فراوان و روزافزونی از جمله حذف ردیف بودجه معلولان از قانون، شروع شد...

عکس: فروغ غلامعلی

عکس: برنا

گرانی تشک مواج و هزینه‌های لوازم بهداشتی

«حامد رجایی»، فعال حوزه معلولان است که با قطع نخاع و معلولیت ۷۱درصدی دست‌وپنجه نرم می‌کند. از ویلچر استفاده می‌کند و نسبت به بی‌عدالتی‌های رخ‌داده در حوزه افراد دارای معلولیت انتقاد زیادی دارد. او به «شرق» می‌گوید: «هزینه‌های تأمین لوازم بهداشتی با توجه به وارداتی‌بودن نمونه‌های متنوع آن، بسیار گران هستند. سوند، کیسه‌های کلوستومی، پوشک، تشک مواج و... بخش قابل‌توجهی از هزینه‌های افراد دارای معلولیت را به خود اختصاص می‌دهد و چنانچه هرکدام از این ابزارها به دلیل گرانی تهیه نشود، معلولان با زخم بستر یا عفونت روبه‌رو می‌شوند و آن وقت باید حداقل سه ماه خانه‌نشین شوند. سازمان بهزیستی هم فقط ماهانه ۳۰۰ هزار تومان از هزینه لوازم بهداشتی را پرداخت می‌کند و نسبت به کاستی‌ها تعهدی ندارد. هزینه خریداری یک تشک مواج که برای افراد دارای معلولیت شدید از جمله افراد ضایع نخاعی بسیار حیاتی است، کران تمام می‌شود و این تشک‌ها به دلیل استفاده زیاد هرسال نیازمند تعمیر اساسی یا خرید مجدد هستند و تعمیر تشک‌ها نیز حدود چهارمیلیون تومان خرج دارد؛ چراکه درصد کهنگی و استهلاک آن بسیار بالاست و بهزیستی هم زیر بار این هزینه‌ها نرفته و هر سه یا چهار سال یک‌بار، با بیکیری و درخواست‌های فراوان از سوی مددجویان، تشک مواج تحویل می‌دهد و بسیاری از مددجویان مجبور هستند به خاطر داشتن یک تشک مواج به دوست، آشنا، خیر و نیکوکاران، فامیل و... رو بیندازند...».

به گفته این کنشگر حوزه معلولان، «بهزیستی در ابتدا لوازم بهداشتی موردنیاز معلولان را به‌صورت ماهانه تأمین می‌کرد که اقدامی مناسب بود اما با حذف بودجه این اقدام از سوی سازمان هدفمندی یارانه‌ها، به‌تازگی مبلغ این وسایل را کمتر ماهانه ۳۰۰ هزار تومان است. به این افراد پرداخت می‌کنند؛ برای مثال این مبلغ تأمین جلیز هزینه پوشک، سوندار و... این فرد ضایع نخاعی نمی‌شود و در جلسه مشترکی با نماینده‌هایی از وزارت بهداشت، محاسبه و اعلام کردیم که یک فرد ضایعه نخاعی به‌جز هزینه‌های ضروری دیگر مثل تغذیه و... در ماه فقط به سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار تومان نیاز دارد تا فقط وسایل بهداشتی را فراهم کند. حالا با مبلغ ۳۰۰ هزار تومان کدام بخش از وسایل ضروری بهداشتی‌اش را می‌توان تأمین کند؟ به‌جز هزینه‌ها، خانواده‌های ما علاوه بر تأمین هزینه‌های زندگی، هزینه تأمین وسایل توانبخشی و بهداشتی، از درد کردن و کمر را با افتادند و درست مثل خود ما شدند. آنها تا کی می‌توانند ما را به دندان کشیده، حمام ببرند، سوار ماشین کنند و کارهای شخصی ما را انجام دهند؟».

دهک‌بندی پرمشکل افراد دارای معلولیت

دهک‌بندی انجام‌شده بر روی افراد دارای معلولیت از جمله مسائل دیگری است که این عضو کمیسیون معلولان به آن اشاره می‌کند؛ «درحال‌حاضر پرداخت مستمری، حق پرستاری و کمک معیشت ماده ۲۷ براساس دهک افراد انجام می‌شود و قرارگرفتن معلولان در دهک‌های بالاتر آنها را از دریافت خدمات محروم می‌کند. درحالی‌که وزارت تعاون به بهزیستی اعلام کرده که دهک‌بندی نباید مبنای پرداخت‌ها باشد اما در عمل این اتفاق نمی‌افتد. وقتی هم مشکلات فراوان معلولان می‌نشینند، می‌بینیم و می‌شنویم که آنها درگیر مشکلات فراوان معیشتی شده و سفره‌های‌شان روزبه‌روز کوچک‌تر شده است. افراد دارای معلولیت ماهانه مستمری ناچیزی دریافت می‌کنند که با خط فقر فعلی، قابل مقایسه نیست.

انتقاد معلولان از حق پرستاری ناچیز

پیش‌بینی احتمال افزایش تورم افسارگسیخته در سال جاری برای افراد دارای معلولیت بسیار بیشتر است؛ چراکه هزینه زندگی و مشکلات پیش‌روی معلولان با سایر اقشار جامعه تفاوت فاحشی دارد. «مروتی»، فعال حوزه معلولان، در این زمینه معتقد است «میزان افزایش ناچیز مستمری معلولان با تورم شدید حاکم بر اقتصاد کشور تناسب معناداری نداشته و تورم حاکم، مشکلات معلولان در دسترسی به خدمات کران‌قیمتی مانند ابزارهای کمک توان‌بخشی، وسایل بهداشتی، خدماتی مانند کاردرمانی، فیزیوتراپی، کفاردرمانی، حمل‌ونقل و... را چندین برابر خواهد کرد؛ درحالی‌که با این شرایط، نگرش حاکمیت، دولت و مجلس به معلولان صرف‌کرایانه بوده و مشکلات، زمان‌ها و نیازهای موجود آنها را نمی‌بیند؛ به‌طوری‌که در زمان تعیین میزان سبد معاش کارکری، هزینه‌های جانبی و سرسام‌آور افراد دارای معلولیت هم در نظر گرفته نمی‌شود.

سرنوشت افراد دارای معلولیت در بودجه مشخص می‌شود و سال گذشته، سال سخت معیشتی برای معلولان ارزیابی شده است؛ اما به نظر می‌رسد امسال نیز قرار نیست وضعیت رو به بهبود باشد و مشکلات ریشه‌ای و عمیق‌تر خواهد شد. براساس اعلام مسئولان در سازمان بهزیستی، هزینه سالانه لوازم بهداشتی برای افراد دارای معلولیت شدید، حدود ۸۰ میلیون تومان در سال است؛ اما بهزیستی ماهانه ۳۰۰ هزار تومان از این هزینه را پرداخت می‌کند. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را هم برعهده هیئت وزیران گذاشت و درواقع مصوبه اولیه را بودجه اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان را حذف کرد، مجلس در این حوزه حمایتی از افراد دارای معلولیت نداشت، حتی بسیار تأسف‌بار است که بگوییم مجلس در این زمینه حامی دولت شد؛ در حقیقت اتفاق تأسف‌بار و تلخی است که مجلس قانونی را که خودش وضع کرده، نقض و از آن صیانت نکند.

در کنار حذف ردیف بودجه و نداشتن بودجه مشخصی برای امسال، اتفاق و حواشی تلخ دیگری هم که از به حاشیه راندن و سرکوب افراد دارای معلولیت حکایت دارد، رخ داده است.

مصوبه روی مصوبه!

ازجمله اینکه مصوبه‌ای در جلسه ۲۷ قانون حمایت از معلولان رونمایی می‌آید. دولت مطابق با ماده ۲۷ مکلف است کمک‌هزینه معیشت افراد دارای معلولیت بسیار شدید یا شدید فاقد شغل و درآمد را به میزان حداقل دستمزد سالانه تعیین و اعتبارات لازم را در قوانین بودجه سنوانی کشور منظور کند. بااین‌حال «مروتی» مدیر کمیسیون معلولان از یک مصوبه بدون پشتوانه در مجلس می‌گوید «بهزیستی باید مطابق با یک مصوبه مبهم و بدون پشتوانه اجرائی، رقمی به میزان نیم‌میلیون تومان برای کمک معیشت افراد دارای معلولیت شدید و غیرشدید پرداخت کند که این مصوبه تعارض آشکاری با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان دارد که مجلس به‌عنوان مرجع تصویب قانون حمایت از حقوق معلولان و مشاهده مطالبات صورت‌گرفته در حوزه این قانون، از این تعارض آشکار اطلاعی نداشته است. درعین‌حال این مصوبه در کمیسیون تلفیق که کمیسیونی به‌اصطلاح کارشناسی و در صحن علنی مجلس بدون توجه به مغایرت آن با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان به تصویب می‌رسد. وقتی ماده قانونی شفافی وجود داشته که اتیان اجرائی هم نمی‌شود، چرا باید مصوبه دیگری برخلاف آن اعمال شود؟».

اجرای ماده ۲۷ قانون معلولان اعتبار می‌خواهد

تخصیص‌نیافتن منابع بودجه‌ای برای اجرای مصوبه فوق و نامشخص‌بودن میزان اعتبار برای آن ازجمله مشکلات این مصوبه مبهم و بدون پشتوانه بود «اینکه بودجه این مصوبه از کدام منبع باید تأمین شود، یکی از ابهامات بود؛ وجود یک واژه حداکثری در این مصوبه دست سازمان بهزیستی را برای پرداخت حداقلی و حذف عدد نیم‌میلیون تومانی به بهانه کمبود اعتبارات و منابع باز گذاشته و پرداخت آن را منوط به آزمون وسیع دانسته است. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را معلولان در سال جدید است.

حالا سفره خانواده‌های معلولان کوچک‌تر از هر وقت دیگری است و دسترسی آنها به دارو و درمان فرزندانشان از هر زمان دیگری سخت‌تر و دورتر شده. این افراد در نبود حمایت دولت دستشان تنگ‌تر از هر زمانی است و از بسیاری از خواسته‌های حداقلی خود نیز چشم پوشیده‌اند.

به لطف دولت سیزدهم اگر افراد دارای معلولیت و سن‌های فعال در این نهضت تا سال گذشته نسبت به حقوق و قوانین مربوط به خود مطالبه‌گری می‌کردند اکنون باید برای لقمه نانی جانفرنی کنند. این یعنی آنها به حدود ۳۰ سال پیش و به زمانی که در این کشور هنوز هیچ قانون مدونی برای معلولان نداشت و ضرورت آن به ذهن هیچ کسی نرسیده بود برگشته‌اند یعنی به سال ۱۳۸۳.

در حالی‌که انتظار می‌رود حمایت‌های دولت از معلولان هر روز و هر سال با ارائه این توضیحات می‌افزاید: «طبق گفته‌های کارشناسان دولتی و سازمان برنامه و بودجه، با افزایش حقوق کارمندی و کارگری ابلاغ‌شده از سوی دولت، باید منتظر تورم بیش از ۴۰ درصد باشیم و در این زمینه تناقضی آشکار در حوزه معلولیت دیده می‌شود. به‌همین‌دلیل یک فرد معلول با توجه به تمام محدودیت‌هایی که در زندگی دارد، هزینه‌های دارو، توان‌بخشی، پوشاک، وسایل کمک‌توان‌بخشی، لوازم بهداشتی، کاردرمانی، اجاره خانه و... را هم دارد که باید برای تک‌تک آنها تلاش کند، حسرت بخورد و عذاب بکشد».

او نسبت به پرداخت دقیقه نودی بخشی از معوقات و ردیف بودجه برای معلولان نگران است و تبعات آن را ماهانه و البته با تاخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ درحالی‌که خدمات پرستاری ۲۴ساعته در ماه، دست‌کم ۲۰ میلیون تومان بوده و این رقم ثبات نیز ندارد.

نان خالی برای معلولان!

معلولان زیادی برای دریافت یک سمعک، عصا، ویلچر و سایر وسایل توان‌بخشی، سال‌های طولانی پشت نوبت می‌مانند و حالا در کنار مشکلات این‌چنینی و اجرائی‌نشدن قوانین، در حوزه بودجه و اعتبارات نیز هیچ امید، انگیزه و افق روشنی پیش‌روی‌شان ندارند. چنان‌که تمام پشتکار پنج‌ساله افراد دارای معلولیت، دغدغه‌مندان و فعالان مستقل در حوزه معلولیت برای پیگیری بودجه قانون حمایت از حقوق معلولان، به تأخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ نگرانی‌ها از سوی «جعفر بکلو»، عضو کمیسیون حمایت از معلولان، عنوان شده است که تاکید می‌کند: «این حمایت حالا حم از ابتدایی‌ترین نیازهای‌شان محروم مانده و تحقق همین ابتدایی‌ها برای‌شان به آرزو تبدیل شده است. ما به شرایطی رسیده‌ایم که تامین نیازهای اولیه‌ای مثل ویلچر، دارو، خدمات توان‌بخشی، پوشک، سوند، کیسه و... برایمان به معضل تبدیل شده است. مستمری ناچیز بهزیستی، کفاف هیچ‌کدام از این نیازهای اولیه را نمی‌دهد و افراد دارای معلولیت زیادی را سراغ دارم که با این شرایط با نان خالی سیری می‌کنند. با این وضعیت جای سؤال دارد که دولت براساس چه منطقی تصمیم‌های این‌چنینی در بحث بودجه اعمال می‌کند؟».

او در جدیدترین گفت‌وگویش با خبرنگار «شرق» تأکید کرده بود که دولت فعلی برای افراد دارای معلولیت تصویب شده و بودجه مربوط به قانون حمایتی مربوط به آنها به اینکه دولت و وزارتخانه‌ها به بهانه‌های مختلف از عمل به قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت و اجرای تمام بندهای آن شانه خالی می‌کنند، اقدام دولت برای حذف ردیف بودجه قانون معلولان در بودجه، شوک بزرگی بود که باز از روی تاسف و ضمن عذرخواهی از جامعه معلولیت بگویم که امسال، سال تلخ معلولان خواهد بود و آنها زیر آواری از هزاران مشکل خواهند ماند».

افسردگی و مشکلات روحی افراد دارای معلولیت

«یک ویلچر برقی که در سال ۹۲، با قیمت سه‌میلیون ۵۰۰ هزار تومان تهیه می‌شد، حالا باید برای تهیه آن رقمی معادل ۴۰ تا ۱۶۰ میلیون تومان به بالا هزینه کرد. ویلچر برقی دیگر یک آرزوی دست‌نیافتنی برای یک معلول هم در تهران و هم در شهرستان‌ها شده است». این فعال حوزه معلولان با توجه به کمبود منابع و اعتبارات، بسیار بعید می‌دانیم که مصوبه فوق تا ۱۰ سال آینده نیز عملیاتی شود؛ چنان‌که همت و اراده‌ای هم برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان وجود ندارد. کل بودجه سازمان بهزیستی حدود ۱۷، ۱۸ هزار میلیارد تومان است؛ درحالی‌که اجرای ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان به‌تنهایی بیش از سه هزار میلیارد تومان بودجه نیاز دارد».

کاهش ارزش پول ملی، عدم ثبات قیمت کالاهای اساسی و تورم فعلی، باعث حذف بسیاری از مواد غذایی از سفره معلولان شده است؛ به‌طوری‌که وقتی پای صحبت با دردل افراد دارای معلولیت می‌نشینید، می‌بینید و می‌شنوید که آنها درگیر مشکلات فراوان معیشتی شده و سفره‌های‌شان روزبه‌روز کوچک‌تر شده است. افراد دارای معلولیت ماهانه مستمری ناچیزی دریافت می‌کنند که با خط فقر فعلی، قابل مقایسه نیست.

انتقاد معلولان از حق پرستاری ناچیز

پیش‌بینی احتمال افزایش تورم افسارگسیخته در سال جاری برای افراد دارای معلولیت بسیار بیشتر است؛ چراکه هزینه زندگی و مشکلات پیش‌روی معلولان با سایر اقشار جامعه تفاوت فاحشی دارد. «مروتی»، فعال حوزه معلولان، در این زمینه معتقد است «میزان افزایش ناچیز مستمری معلولان با تورم شدید حاکم بر اقتصاد کشور تناسب معناداری نداشته و تورم حاکم، مشکلات معلولان در دسترسی به خدمات کران‌قیمتی مانند ابزارهای کمک توان‌بخشی، وسایل بهداشتی، خدماتی مانند کاردرمانی، فیزیوتراپی، کفاردرمانی، حمل‌ونقل و... را چندین برابر خواهد کرد؛ درحالی‌که با این شرایط، نگرش حاکمیت، دولت و مجلس به معلولان صرف‌کرایانه بوده و مشکلات، زمان‌ها و نیازهای موجود آنها را نمی‌بیند؛ به‌طوری‌که در زمان تعیین میزان سبد معاش کارکری، هزینه‌های جانبی و سرسام‌آور افراد دارای معلولیت هم در نظر گرفته نمی‌شود.

سرنوشت افراد دارای معلولیت در بودجه مشخص می‌شود و سال گذشته، سال سخت معیشتی برای معلولان ارزیابی شده است؛ اما به نظر می‌رسد امسال نیز قرار نیست وضعیت رو به بهبود باشد و مشکلات ریشه‌ای و عمیق‌تر خواهد شد. براساس اعلام مسئولان در سازمان بهزیستی، هزینه سالانه لوازم بهداشتی برای افراد دارای معلولیت شدید، حدود ۸۰ میلیون تومان در سال است؛ اما بهزیستی ماهانه ۳۰۰ هزار تومان از این هزینه را پرداخت می‌کند. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را هم برعهده هیئت وزیران گذاشت و درواقع مصوبه اولیه را بودجه اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان را حذف کرد، مجلس در این حوزه حمایتی از افراد دارای معلولیت نداشت، حتی بسیار تأسف‌بار است که بگوییم مجلس در این زمینه حامی دولت شد؛ در حقیقت اتفاق تأسف‌بار و تلخی است که مجلس قانونی را که خودش وضع کرده، نقض و از آن صیانت نکند.

در کنار حذف ردیف بودجه و نداشتن بودجه مشخصی برای امسال، اتفاق و حواشی تلخ دیگری هم که از به حاشیه راندن و سرکوب افراد دارای معلولیت حکایت دارد، رخ داده است.

مصوبه روی مصوبه!

ازجمله اینکه مصوبه‌ای در جلسه ۲۷ قانون حمایت از معلولان رونمایی می‌آید. دولت مطابق با ماده ۲۷ مکلف است کمک‌هزینه معیشت افراد دارای معلولیت بسیار شدید یا شدید فاقد شغل و درآمد را به میزان حداقل دستمزد سالانه تعیین و اعتبارات لازم را در قوانین بودجه سنوانی کشور منظور کند. بااین‌حال «مروتی» مدیر کمیسیون معلولان از یک مصوبه بدون پشتوانه در مجلس می‌گوید «بهزیستی باید مطابق با یک مصوبه مبهم و بدون پشتوانه اجرائی، رقمی به میزان نیم‌میلیون تومان برای کمک معیشت افراد دارای معلولیت شدید و غیرشدید پرداخت کند که این مصوبه تعارض آشکاری با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان دارد که مجلس به‌عنوان مرجع تصویب قانون حمایت از حقوق معلولان و مشاهده مطالبات صورت‌گرفته در حوزه این قانون، از این تعارض آشکار اطلاعی نداشته است. درعین‌حال این مصوبه در کمیسیون تلفیق که کمیسیونی به‌اصطلاح کارشناسی و در صحن علنی مجلس بدون توجه به مغایرت آن با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان به تصویب می‌رسد. وقتی ماده قانونی شفافی وجود داشته که اتیان اجرائی هم نمی‌شود، چرا باید مصوبه دیگری برخلاف آن اعمال شود؟».

اجرای ماده ۲۷ قانون معلولان اعتبار می‌خواهد

تخصیص‌نیافتن منابع بودجه‌ای برای اجرای مصوبه فوق و نامشخص‌بودن میزان اعتبار برای آن ازجمله مشکلات این مصوبه مبهم و بدون پشتوانه بود «اینکه بودجه این مصوبه از کدام منبع باید تأمین شود، یکی از ابهامات بود؛ وجود یک واژه حداکثری در این مصوبه دست سازمان بهزیستی را برای پرداخت حداقلی و حذف عدد نیم‌میلیون تومانی به بهانه کمبود اعتبارات و منابع باز گذاشته و پرداخت آن را منوط به آزمون وسیع دانسته است. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را معلولان در سال جدید است.

حالا سفره خانواده‌های معلولان کوچک‌تر از هر وقت دیگری است و دسترسی آنها به دارو و درمان فرزندانشان از هر زمانی دیگری سخت‌تر و دورتر شده. این افراد در نبود حمایت دولت دستشان تنگ‌تر از هر زمانی است و از بسیاری از خواسته‌های حداقلی خود نیز چشم پوشیده‌اند.

به لطف دولت سیزدهم اگر افراد دارای معلولیت و سن‌های فعال در این نهضت تا سال گذشته نسبت به حقوق و قوانین مربوط به خود مطالبه‌گری می‌کردند اکنون باید برای لقمه نانی جانفرنی کنند. این یعنی آنها به حدود ۳۰ سال پیش و به زمانی که در این کشور هنوز هیچ قانون مدونی برای معلولان نداشت و ضرورت آن به ذهن هیچ کسی نرسیده بود برگشته‌اند یعنی به سال ۱۳۸۳.

در حالی‌که انتظار می‌رود حمایت‌های دولت از معلولان هر روز و هر سال با ارائه این توضیحات می‌افزاید: «طبق گفته‌های کارشناسان دولتی و سازمان برنامه و بودجه، با افزایش حقوق کارمندی و کارگری ابلاغ‌شده از سوی دولت، باید منتظر تورم بیش از ۴۰ درصد باشیم و در این زمینه تناقضی آشکار در حوزه معلولیت دیده می‌شود. به‌همین‌دلیل یک فرد معلول با توجه به تمام محدودیت‌هایی که در زندگی دارد، هزینه‌های دارو، توان‌بخشی، پوشاک، وسایل کمک‌توان‌بخشی، لوازم بهداشتی، کاردرمانی، اجاره خانه و... را هم دارد که باید برای تک‌تک آنها تلاش کند، حسرت بخورد و عذاب بکشد».

او نسبت به پرداخت دقیقه نودی بخشی از معوقات و ردیف بودجه برای معلولان نگران است و تبعات آن را ماهانه و البته با تاخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ درحالی‌که خدمات پرستاری ۲۴ساعته در ماه، دست‌کم ۲۰ میلیون تومان بوده و این رقم ثبات نیز ندارد.

نان خالی برای معلولان!

معلولان زیادی برای دریافت یک سمعک، عصا، ویلچر و سایر وسایل توان‌بخشی، سال‌های طولانی پشت نوبت می‌مانند و حالا در کنار مشکلات این‌چنینی و اجرائی‌نشدن قوانین، در حوزه بودجه و اعتبارات نیز هیچ امید، انگیزه و افق روشنی پیش‌روی‌شان ندارند. چنان‌که تمام پشتکار پنج‌ساله افراد دارای معلولیت، دغدغه‌مندان و فعالان مستقل در حوزه معلولیت برای پیگیری بودجه قانون حمایت از حقوق معلولان، به تأخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ نگرانی‌ها از سوی «جعفر بکلو»، عضو کمیسیون حمایت از معلولان، عنوان شده است که تاکید می‌کند: «این حمایت حالا حم از ابتدایی‌ترین نیازهای‌شان محروم مانده و تحقق همین ابتدایی‌ها برای‌شان به آرزو تبدیل شده است. ما به شرایطی رسیده‌ایم که تامین نیازهای اولیه‌ای مثل ویلچر، دارو، خدمات توان‌بخشی، پوشک، سوند، کیسه و... برایمان به معضل تبدیل شده است. مستمری ناچیز بهزیستی، کفاف هیچ‌کدام از این نیازهای اولیه را نمی‌دهد و افراد دارای معلولیت زیادی را سراغ دارم که با این شرایط با نان خالی سیری می‌کنند. با این وضعیت جای سؤال دارد که دولت براساس چه منطقی تصمیم‌های این‌چنینی در بحث بودجه اعمال می‌کند؟».

او در جدیدترین گفت‌وگویش با خبرنگار «شرق» تأکید کرده بود که دولت فعلی برای افراد دارای معلولیت تصویب شده و بودجه مربوط به قانون حمایتی مربوط به آنها به اینکه دولت و وزارتخانه‌ها به بهانه‌های مختلف از عمل به قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت و اجرای تمام بندهای آن شانه خالی می‌کنند، اقدام دولت برای حذف ردیف بودجه قانون معلولان در بودجه، شوک بزرگی بود که باز از روی تاسف و ضمن عذرخواهی از جامعه معلولیت بگویم که امسال، سال تلخ معلولان خواهد بود و آنها زیر آواری از هزاران مشکل خواهند ماند».

افسردگی و مشکلات روحی افراد دارای معلولیت

«یک ویلچر برقی که در سال ۹۲، با قیمت سه‌میلیون ۵۰۰ هزار تومان تهیه می‌شد، حالا باید برای تهیه آن رقمی معادل ۴۰ تا ۱۶۰ میلیون تومان به بالا هزینه کرد. ویلچر برقی دیگر یک آرزوی دست‌نیافتنی برای یک معلول هم در تهران و هم در شهرستان‌ها شده است». این فعال حوزه معلولان با توجه به کمبود منابع و اعتبارات، بسیار بعید می‌دانیم که مصوبه فوق تا ۱۰ سال آینده نیز عملیاتی شود؛ چنان‌که همت و اراده‌ای هم برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان وجود ندارد. کل بودجه سازمان بهزیستی حدود ۱۷، ۱۸ هزار میلیارد تومان است؛ درحالی‌که اجرای ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان به‌تنهایی بیش از سه هزار میلیارد تومان بودجه نیاز دارد».

کاهش ارزش پول ملی، عدم ثبات قیمت کالاهای اساسی و تورم فعلی، باعث حذف بسیاری از مواد غذایی از سفره معلولان شده است؛ به‌طوری‌که وقتی پای صحبت با دردل افراد دارای معلولیت می‌نشینید، می‌بینید و می‌شنوید که آنها درگیر مشکلات فراوان معیشتی شده و سفره‌های‌شان روزبه‌روز کوچک‌تر شده است. افراد دارای معلولیت ماهانه مستمری ناچیزی دریافت می‌کنند که با خط فقر فعلی، قابل مقایسه نیست.

انتقاد معلولان از حق پرستاری ناچیز

پیش‌بینی احتمال افزایش تورم افسارگسیخته در سال جاری برای افراد دارای معلولیت بسیار بیشتر است؛ چراکه هزینه زندگی و مشکلات پیش‌روی معلولان با سایر اقشار جامعه تفاوت فاحشی دارد. «مروتی»، فعال حوزه معلولان، در این زمینه معتقد است «میزان افزایش ناچیز مستمری معلولان با تورم شدید حاکم بر اقتصاد کشور تناسب معناداری نداشته و تورم حاکم، مشکلات معلولان در دسترسی به خدمات کران‌قیمتی مانند ابزارهای کمک توان‌بخشی، وسایل بهداشتی، خدماتی مانند کاردرمانی، فیزیوتراپی، کفاردرمانی، حمل‌ونقل و... را چندین برابر خواهد کرد؛ درحالی‌که با این شرایط، نگرش حاکمیت، دولت و مجلس به معلولان صرف‌کرایانه بوده و مشکلات، زمان‌ها و نیازهای موجود آنها را نمی‌بیند؛ به‌طوری‌که در زمان تعیین میزان سبد معاش کارکری، هزینه‌های جانبی و سرسام‌آور افراد دارای معلولیت هم در نظر گرفته نمی‌شود.

سرنوشت افراد دارای معلولیت در بودجه مشخص می‌شود و سال گذشته، سال سخت معیشتی برای معلولان ارزیابی شده است؛ اما به نظر می‌رسد امسال نیز قرار نیست وضعیت رو به بهبود باشد و مشکلات ریشه‌ای و عمیق‌تر خواهد شد. براساس اعلام مسئولان در سازمان بهزیستی، هزینه سالانه لوازم بهداشتی برای افراد دارای معلولیت شدید، حدود ۸۰ میلیون تومان در سال است؛ اما بهزیستی ماهانه ۳۰۰ هزار تومان از این هزینه را پرداخت می‌کند. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را هم برعهده هیئت وزیران گذاشت و درواقع مصوبه اولیه را بودجه اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان را حذف کرد، مجلس در این حوزه حمایتی از افراد دارای معلولیت نداشت، حتی بسیار تأسف‌بار است که بگوییم مجلس در این زمینه حامی دولت شد؛ در حقیقت اتفاق تأسف‌بار و تلخی است که مجلس قانونی را که خودش وضع کرده، نقض و از آن صیانت نکند.

در کنار حذف ردیف بودجه و نداشتن بودجه مشخصی برای امسال، اتفاق و حواشی تلخ دیگری هم که از به حاشیه راندن و سرکوب افراد دارای معلولیت حکایت دارد، رخ داده است.

مصوبه روی مصوبه!

ازجمله اینکه مصوبه‌ای در جلسه ۲۷ قانون حمایت از معلولان رونمایی می‌آید. دولت مطابق با ماده ۲۷ مکلف است کمک‌هزینه معیشت افراد دارای معلولیت بسیار شدید یا شدید فاقد شغل و درآمد را به میزان حداقل دستمزد سالانه تعیین و اعتبارات لازم را در قوانین بودجه سنوانی کشور منظور کند. بااین‌حال «مروتی» مدیر کمیسیون معلولان از یک مصوبه بدون پشتوانه در مجلس می‌گوید «بهزیستی باید مطابق با یک مصوبه مبهم و بدون پشتوانه اجرائی، رقمی به میزان نیم‌میلیون تومان برای کمک معیشت افراد دارای معلولیت شدید و غیرشدید پرداخت کند که این مصوبه تعارض آشکاری با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان دارد که مجلس به‌عنوان مرجع تصویب قانون حمایت از حقوق معلولان و مشاهده مطالبات صورت‌گرفته در حوزه این قانون، از این تعارض آشکار اطلاعی نداشته است. درعین‌حال این مصوبه در کمیسیون تلفیق که کمیسیونی به‌اصطلاح کارشناسی و در صحن علنی مجلس بدون توجه به مغایرت آن با ماده ۲۷ قانون حمایت از حقوق معلولان به تصویب می‌رسد. وقتی ماده قانونی شفافی وجود داشته که اتیان اجرائی هم نمی‌شود، چرا باید مصوبه دیگری برخلاف آن اعمال شود؟».

اجرای ماده ۲۷ قانون معلولان اعتبار می‌خواهد

تخصیص‌نیافتن منابع بودجه‌ای برای اجرای مصوبه فوق و نامشخص‌بودن میزان اعتبار برای آن ازجمله مشکلات این مصوبه مبهم و بدون پشتوانه بود «اینکه بودجه این مصوبه از کدام منبع باید تأمین شود، یکی از ابهامات بود؛ وجود یک واژه حداکثری در این مصوبه دست سازمان بهزیستی را برای پرداخت حداقلی و حذف عدد نیم‌میلیون تومانی به بهانه کمبود اعتبارات و منابع باز گذاشته و پرداخت آن را منوط به آزمون وسیع دانسته است. همچنین اجرای این مصوبه اولیه را معلولان در سال جدید است.

حالا سفره خانواده‌های معلولان کوچک‌تر از هر وقت دیگری است و دسترسی آنها به دارو و درمان فرزندانشان از هر زمانی دیگری سخت‌تر و دورتر شده. این افراد در نبود حمایت دولت دستشان تنگ‌تر از هر زمانی است و از بسیاری از خواسته‌های حداقلی خود نیز چشم پوشیده‌اند.

به لطف دولت سیزدهم اگر افراد دارای معلولیت و سن‌های فعال در این نهضت تا سال گذشته نسبت به حقوق و قوانین مربوط به خود مطالبه‌گری می‌کردند اکنون باید برای لقمه نانی جانفرنی کنند. این یعنی آنها به حدود ۳۰ سال پیش و به زمانی که در این کشور هنوز هیچ قانون مدونی برای معلولان نداشت و ضرورت آن به ذهن هیچ کسی نرسیده بود برگشته‌اند یعنی به سال ۱۳۸۳.

در حالی‌که انتظار می‌رود حمایت‌های دولت از معلولان هر روز و هر سال با ارائه این توضیحات می‌افزاید: «طبق گفته‌های کارشناسان دولتی و سازمان برنامه و بودجه، با افزایش حقوق کارمندی و کارگری ابلاغ‌شده از سوی دولت، باید منتظر تورم بیش از ۴۰ درصد باشیم و در این زمینه تناقضی آشکار در حوزه معلولیت دیده می‌شود. به‌همین‌دلیل یک فرد معلول با توجه به تمام محدودیت‌هایی که در زندگی دارد، هزینه‌های دارو، توان‌بخشی، پوشاک، وسایل کمک‌توان‌بخشی، لوازم بهداشتی، کاردرمانی، اجاره خانه و... را هم دارد که باید برای تک‌تک آنها تلاش کند، حسرت بخورد و عذاب بکشد».

او نسبت به پرداخت دقیقه نودی بخشی از معوقات و ردیف بودجه برای معلولان نگران است و تبعات آن را ماهانه و البته با تاخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ درحالی‌که خدمات پرستاری ۲۴ساعته در ماه، دست‌کم ۲۰ میلیون تومان بوده و این رقم ثبات نیز ندارد.

نان خالی برای معلولان!

معلولان زیادی برای دریافت یک سمعک، عصا، ویلچر و سایر وسایل توان‌بخشی، سال‌های طولانی پشت نوبت می‌مانند و حالا در کنار مشکلات این‌چنینی و اجرائی‌نشدن قوانین، در حوزه بودجه و اعتبارات نیز هیچ امید، انگیزه و افق روشنی پیش‌روی‌شان ندارند. چنان‌که تمام پشتکار پنج‌ساله افراد دارای معلولیت، دغدغه‌مندان و فعالان مستقل در حوزه معلولیت برای پیگیری بودجه قانون حمایت از حقوق معلولان، به تأخیر و به صورت نامنظم پرداخت می‌شود؛ نگرانی‌ها از سوی «جعفر بکلو»، عضو کمیسیون حمایت از معلولان، عنوان شده است که تاکید می‌کند: «این حمایت حالا حم از ابتدایی‌ترین نیازهای‌شان محروم مانده و تحقق همین ابتدایی‌ها برای‌شان به آرزو تبدیل شده است. ما به شرایطی رسیده‌ایم که تامین نیازهای اولیه‌ای مثل ویلچر، دارو، خدمات توان‌بخشی، پوشک، سوند، کیسه و... برایمان به معضل تبدیل شده است. مستمری ناچیز بهزیستی، کفاف هیچ‌کدام از این نیازهای اولیه را نمی‌د